

Dimensiunea politică

Alegerea Președintelui Republicii Moldova

VVLADIMIR VORONIN a fost reales Președinte al Republicii Moldova cu un număr total de 75 de voturi. Deși anterior s-au declarat vehement anti-comuniști atât membrii Frațiunii Partidului Democrat, Partidului Social Liberal (elemente ale fostului Bloc Moldova Democrată) cât și membrii PPCD au votat candidatura Partidului Comunist. Votarea de către partidele de opoziție a candidatului comunist a fost determinată de mai mulți factori. În primul rând, alegerea a fost calificată drept o acțiune de „salvare” a situației politice, evitând alegerile parlamentare anticipate. În al doilea rând, abandonarea de către PC a vechilor ideologii, renunțarea la participarea în structurile regionale post-sovietice și efortul ridicat de integrare în organismele europene a determinat și el această votare. În al treilea rând, existența unor presiuni politice din exterior, efectuate de liderii țărilor vecine și de organismele democratice occidentale, au favorizat și ele realegerea lui Voronin. Această susținere este condiționată de conjunctura geopolitică internațională deosebit de favorabilă unor schimbări de calitate de integrare în structurile euro-atlantice și soluționarea conflictului transnistrean. În al patrulea rând, acceptarea de Vladimir Voronin a unor cerințe de democratizare veritabilă a noii admi-

nistrații, înaintate de opoziție, ca de exemplu: modificarea legilor cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Justiție, modificarea Codului Electoral în vederea asigurării independenței Comisiei Electorale Centrale de orice abuzuri de ordin politic sau administrativ. În al cincilea rând, deși Partidul Comunist a pierdut din preferințele electoratului în comparație cu alegerile parlamentare precedente, totuși în prezent mai dispune de o susținere electorală substanțială, aceasta oferindu-i posibilitatea să domine viața politică moldovenească.

POSIBILITATEA VOTĂRII candidaturii comuniste a fost în mare măsură datorată destrămării Blocului Moldova Democrată. Cauza de sciziune din BMD și votarea candidaturii comuniste, invocată de Președintele Partidului Democrat, Dumitru Diacov, a fost evitarea unor alegeri parlamentare anticipate. În cazul alegerilor anticipate, electoratul decepționat, ar fi votat preponderent Partidul Comunist și alte entități politice extreme de stânga, astfel tergiversând procesele de integrare euro-atlantice. Decizia lui Diacov de a sciziona din BMD a fost determinată de imaginea negativă creată în jurul BMD-ului și, în special, în jurul lui Serafim Urechean ca fiind reprezentantul intereselor rusești. În același timp este complicat a înțelege motivele votării candidaturii comuniste de fracțiunile PPCD și PSL. Ambele partide sunt ideologic incompatibile cu Partidul Comunist ca doctrină politică, iar PPCD s-a aflat în opoziție și a dus o luptă politică ascuțită cu administrația comunistă, folosind și elemente de nesupunere civică. Deși invocă motive

raționale de cooperare cu Partidul Comunist, atât Iurie Roșca, Președintele PPCD, cât și Oleg Serebrian, Președintele PSL se află în situația de a pierde susținerea membrilor și a simpatizanților, iar partidele, în cazul unei guvernări nereușite, și acel suport electoral destul de inexpresiv de care s-au bucurat în această campanie.

ÎN LINII MARI, alegerea lui Voronin în funcția de Președinte al Statului poate fi considerată o decizie politică pozitivă. A fost evitată o criză politică și s-au creat premisele unei conclucrări parlamentare de viitor. Dar situația este destul de incertă luând în considerație mișcările sincopate ale Partidului Comunist din trecut. Cu siguranță că pericolul unei schimbări radicale a orientării politice de guvernământ va persista și în viitor. Deși, momentan, se pare ca Partidul Comunist este partidul care se află la timpul potrivit în locul potrivit, iar liderul comunist, pare să fie sincer în mesajul său reformator.

ÎN ACTUALUL PARLAMENT, partidele politice declară că sunt mai deschise cooperării, fiind gata să depășească problemele ideologice în scopul atingerii obiectivului comun - integrarea în structurile euro-atlantice. Acest vot, pe de o parte, ar putea simboliza o mână întinsă de colaborare, iar, pe de altă parte, ar putea fi un compromis politic forțat determinat de slăbiciunea și lipsa de coeziune dintre entitățile politice de opoziție. Totuși, acest compromis nu are șanse reale de durată iar guvernarea nu va fi capabilă să aplice reformele atât de necesare de aderare la UE. Partidul Comunist a observat că

trendul popularității partidului se află în scădere și o guvernare independentă va fi cu prea multe necunoscute. Într-o eventuală lipsă a rezultatelor pozitive în sectorul social și economic Partidul Comunist va pierde susținerea electoratului. De fapt, Partidul Comunist a conștientizat necesitatea unei guvernări cu participare divizată, în care responsabilitățile vor fi împărțite și cu alte formațiuni politice, astfel creându-se posibilitatea de a păstra încrederea electoratului și continuitatea guvernării.

SPRE DEOSEBIRE DE ATITUDINEA negativă a occidentului față de PC în alegerile parlamentare și locale precedente, în actualul scrutin electoral acesta a devenit preferatul tacit, pe când unele partide de opoziție au fost ignorate ori, chiar marginalizate. Cu siguranță că BMD a devenit cioara albă care a încasat cele mai multe și grele lovituri și, aceasta în detrimentul efectului pozitiv de coagulare pe care l-a promovat în campania electorală. Liderul acesteia, Serafim Urechean, care, inițial, era unul din favoriți în cursa electorală, acum se află în situația de outsider politic, după alegeri fiind nevoit să aleagă între funcția de primar general al capitalei (funcție în care s-a aflat sub un continuu pericol de persecuții de către organele subordonate puterii centrale comuniste) sau să accepte lupta politică în Parlament, ca lider al

fracțiunii parlamentare Alianța Moldova Noastră, decimată prin abandonarea fracțiunilor PD și PSL. Renunțarea la funcția de primar general al capitalei în favoarea funcției de deputat este o decizie care slăbește forțele democratice din administrația municipală, însă acordă lui Urechean o șansă de a beneficia de rolul de lider al opoziției parlamentare, rol pe care l-a menținut informal Iurie Roșca până la acceptarea colaborării cu Partidul Comunist.

Dar aceasta se poate întâmpla doar în situația în care se va potoli lupta din interiorul AMN-ului, luptă condiționată de inerția post-electorală, dar care nu va fi una de durată. Opoziția trebuie să realizeze că este, de fapt, unica forță care reprezintă alternativa parlamentară a guvernării și că posedă putere și posibilități suficiente de a monitoriza guvernarea actuală. Din păcate BMN-ul a fost atât de pregătit de a prelua puterea încât nu a reușit încă să se obișnuiască cu rolul de opoziție constructivă.

Deși se definește pro-european, Partidul Comunist a rămas un partid retrograd, cu structură organizatorică rigidă și ideologie comunistă spoită cu

savoare europeană. În noua configurație geopolitică când RM trebuie să depună eforturi majore pentru a ajusta infrastructura administrativă și cea economică la noile standarde europene, există pericolul ca noua administrație să nu reușească să mențină un ritm susținut de integrare. Aceasta, atât din lipsa competenței profesionale cât și a experienței de guvernare cu adevărat democratică. Desemnarea unui nou Guvern, în care au fost realesi 7 miniștri, este o dovadă elocventă a limitei potențialului de reformare al administrației actuale. Cu toate elementele pozitive de asistență socială și cu o creștere economică mediocră, guvernarea comunistă a fost și rămâne o administrație semi-autoritară și retrogradă. Menținerea unui Prim Ministru lipsit de voință politică și viziune economică atât de necesară în perioada de tranziție, demonstrează cu prisosință falsitatea mesajului și a intențiilor reformelor pro-europene enunțate de PC. În această situație partidele care au acceptat colaborarea cu PC vor fi parțial răspunzătoare pentru tempoul lent și ritmul lipsit de vigoare al integrării euro-atlantice.

Indicatorul reprezintă nivelul de stabilitate în politica internă a Republicii Moldova pentru perioada martie-aprilie 2005 - punctajul este calculat în scară inversă unde 1 este cea mai înaltă și 5 cea mai joasă valoare.

Indicatorul Politici Interne - 3,74

Politici Externe

Accelerarea procesului de soluționare a conflictului transnistrean în noua configurație geopolitică

REPREZENTANTUL UE este un trimis special pentru anumite regiuni sau țări afectate de conflicte. Acest diplomat reprezintă UE și este persoana responsabilă de elaborare a politicilor vizavi de țările respective. Reprezentantul este delegat de către Consiliul de Miniștri de Relații Externe al UE și își coordonează acțiunile cu înaltul Reprezentant UE pentru Politica Externă și de Securitate Comună Javier Solana. Prin această numire UE dorește să demonstreze că are o politică externă și de securitate comună cu Republica Moldova și că această politică presupune acțiuni ce vor influența

pozitiv anumite situații de conflict. De aici încolo, Republica Moldova va fi asistată de UE în vederea avansării reformelor, modificării legislației și ajustării acesteia la standardele europene, precum și, în sensul soluționării diferendului din regiunea transnistreană. Vizita de pe 11-13 aprilie a noului Reprezentant, Ambasadorul Adriaan Jacobovits de Szeged, la Chișinău a fost una simbolică, deși așteptările atât a societății politice cât și a celei civile moldovenesti au fost mari. Însă, spre dezamăgirea Chișinăului, UE nu a prezentat un plan coerent în vederea soluționării conflictului transnistrean și

a declarat că nu va avea unul în curând. Mesajul Reprezentantului Oficial a fost unul evaziv, continuând politica UE lipsită de fermitate față de Federația Rusă. UE continuă să trateze Republica Moldova și Transnistria ca părți egale, îndemnând Parlamentul Republicii Moldova să stabilească un dialog cu organul nelegitim - Sovietul Suprem al Transnistriei. Ambasadorul a precizat că UE va putea participa activ la soluționarea acestui conflict doar la cererea ambelor părți. Cu alte cuvinte, eschivându-se diplomatic de la orice implicare în soluționarea energetică a conflictului, oferindu-i Transnistriei (or mai bine zis Rusiei) dreptul informal la veto. Cu toate că UE își anunță disponibilitatea de a asista RM în eforturile de soluționare a conflictului transnistrean, aceasta nu este dispusă să deranjeze Rusia și ar aplauda o încercare de dialog dintre Moldova și Transnistria prin oferirea unei autonomii largi.

ÎN APRILIE CURENT, la Moscova au avut loc întâlniri tripartite între „miniștrii relațiilor externe” ale Transnistriei și Abhaziei cu oficialitățile Kremlinului. Însăși „Conferința miniștrilor relațiilor externe” a Transnistriei, Abhaziei, Osetiei de Sud și Karabah a avut loc pentru prima dată în 2000. Organizația a fost în mare parte inactivă, dar este preconizată relansarea acesteia prin adăugarea unei clauze de asistență militară în situație de conflict. Organizația este creată în mare măsură ca o contrabalansare a organizației GUUAM. Rusia irațional continuă să considere organizația un pericol nedeclarat pentru interesele sale regionale, iar unii politologi ruși propun o susținere și mai fermă a enclavelor secesioniste ca formă de presiune asupra țărilor membre GUUAM. Rusia a anunțat prin Modest Kolerov, coordonator al relațiilor cu „compatrioții” și cetățenii ruși din afara granițelor, că consideră acțiunile grupului Georgia-Ucraina-Moldova drept pregătiri pentru o ulterioară blocadă economică a regiunilor separatiste și internaționalizarea contingentelor de menținere a păcii. „Miniștrii afacerilor externe” ai Transnistriei și Abhaziei, Valeri Lițkai și Sergei Șamba, au afirmat că nu recunosc deciziile OSCE de la Istanbul din 1999, iar Lițkai a confirmat opoziția categorică a Tiraspolului vizavi de retragerea arsenalelor militare rusești din zona transni-

streană. De asemenea, s-a discutat și posibilitatea creării unei alianțe militare între republicile secesioniste, folosind ca model operațiunea militară din iunie 2005 când peste 2000 de voluntari paramilitari din Transnistria, Kuban și Abhazia au participat în conflictul militar din Osetia de Sud. Deși o astfel de alianță este puțin probabil să funcționeze, totuși aceste acțiuni au un scop declarativ și au creat un climat de insecuritate pentru desfășurarea Summit-ului GUUAM.

VIZITA RECENTĂ a Secretarului General de Diplomatie Publică Dn. Jean Fournet la Chișinău a fost, în contextul politic în care se afla RM, importantă. Se știe că nici o țară din fostul bloc sovietic nu a devenit membră a UE înainte de a deveni membră a NATO, iar Republica Moldova, ca aspirantă la integrarea în familia europeană, trebuie să facă eforturi de securitate susținute pentru a-și justifica aceste aspirații. Începând cu anul trecut Republica Moldova este vecină cu Blocul Nord Atlantic și începe să devină o zonă de interes sporit pentru Alianță. Deși din partea autorităților moldave nu a fost articulată o politică coerentă privind procesul de integrare în NATO (în afară de Parteneriatul pentru Pace la care Moldova este parte din 1994) este cert că Alianța Nord Atlantică va continua să avanseze în interesele sale de lărgire spre est. Aceste timide, dar continue avansări, creează premise pentru începutul unei soluționări veritabile a conflictului Transnistrean. În cadrul întrevederii cu președintele Voronin, Secretarul general adjunct al NATO pentru Diplomatiea publică, Jean Fournet, a avansat ideea de creare a unui centru de informare a NATO, a salutat intensificarea cooperării dintre NATO și RM și a apreciat intenția autorităților basarabene de a reforma sistemul național militar. Toate aceste tentative s-ar putea dezvolta în viitorul apropiat într-o reală posibilitate de cooperare între Alianță și Republica Moldova. Aceasta în cazul în care administrația de la Chișinău va promova consecvent politica de integrare europeană și apropiere de valorile occidentale. Astfel, pot fi explicate motivele cooperării dintre unele partide de opoziție și Partidul Comunist. Este vorba de o renunțare la unele principii și animozități personale în scopul atingerii unor obiective strategice majore.

Unele aspecte al formatului extins al Summit-ului GUUAM de la Chișinău

SUMMIT-UL GUUAM din 22 aprilie de la Chișinău a fost o întâlnire importantă din mai multe puncte de vedere. Organizația, aflată în prag de dizolvare acum câțiva ani, datorită unor circumstanțe geopolitice remarcabile a reinviat într-un format extins. La Summit, în afară de președinții și reprezentanții oficiali ai țărilor membre (Georgia, Ucraina, Uzbekistan, Azerbaijan, Moldova) au participat în calitate de observatori și Președintele României, Traian Băsescu, Președintele Lituaniei, Valdas Adamkus, secretarul general al OSCE, Jan Kubis, negociatorul SUA pentru Eurasia Steven Mann. Organizația Summit-ului coincide cu interesul sporit atât al SUA cât și al UE față de regiunea Mării Negre. Deși anumite organizații regionale ca Forumul Economic Marea Neagră (BSEC), Blackseafor (în cadrul Parteneriatului pentru Pace), or proiecte economice ca TRACECA și INOGATE au fost implementate în zonă, până nu demult, Marea Neagră nu a fost privită ca o regiune strategică importantă.

LĂRGIREA CONCOMITENTĂ La NATO și UE a plasat această problemă în prim planul agendelor academice și politice. O lucrare americană recentă de analiză politică, scrisă de Ronald Asmus și Bruce Jackson, încearcă să depășească aceste bariere. După ce explică de ce Vest-ul a neglijat regiunea Mării Negre, lucrarea o definește ca o zonă de interes Euro-Atlantică și încearcă să construiască un caz puternic moral și strategic pentru un plan regional de unitate Euro-Atlantic. Autorii consideră că zona Mării Negre este foarte importantă pentru securitatea euro-atlantică, iar cele mai stridente probleme și pericole care deranjează UE și SUA în prezent: imigrarea ilegală, proliferarea de arme, trafic de droguri și persoane, sunt concentrate în jurul zonei Mării Negre. De asemenea, cele patru „conflicte înghețate”: Transnistrean, Abkhaz, Sud Osetin și

Nagorno Karabakh sunt amplasate în această zonă. Regiunea Mării Negre este la etapa actuală epicentrul provocărilor strategice în încercarea de a proiecta stabilitate în spațiul lărgit european și mai departe spre Orientul Mijlociu.

ACTUALMENTE, NATO își mărește rolul pe care îl are în Afganistan și se pregătește pentru asumarea anumitor responsabilități și în Irak. De aceea regiunea Mării Negre începe să se evidențieze ca o componentă strategică a hinterlandului Vestic și nu doar ca o periferie a Europei. Zona ar putea deveni extrem de importantă în situația în care ar fi considerată ca o zonă de aprovizionare și tranzit de surse de energie pentru Europa și SUA. În prezent, Europa importă 50 % din energia de care are nevoie din afara Europei, deseori prin rute complicate și uneori periculoase ce traversează canalele Bosfor și Englez. Se estimează ca deja în 2020 Europa va importa 70 % din energia necesară din afara Europei. De asemenea, occidentul este îngrijorat atât de influența crescândă a Rusiei în capitalele europene, cât și de pericolul livrării petrolului pe mare. Astfel alternativa unui sistem stabil și sigur de surse energetice prin conducta Odesa-Brody poate fi considerată una foarte avantajoasă. Aceste livrări de energie vor asigura prosperitatea și independența politică a Europei pentru decenii, iar construcția și menținerea acestor rute vor oferi țărilor tranzitare stimuli economici suplimentari.

ÎN CADRUL ÎNTREVEDERII DE LA CHIȘINĂU, țările membre au semnat Declarația Comună „Pentru Democrație, Stabilitate și Dezvoltare”. Acest document confirmă intenția țărilor participante de a impune Rusia să-și onoreze angajamentele și să se supună deciziilor OSCE de la Istanbul, adică să-și retragă armamentul și bazele militare de pe teritoriul țărilor semnate. Declarația condamnă separatismul și purificarea etnică, reafirmă atașamentul țărilor la principiile democrației și supremației legii și este enunțată aderarea la valorile europene de polietnicitate și diversitate culturală. Documentul este un act declarativ, care confirmă și accentuează direcția de dezvoltare ulterioară a GUUAM-ului spre structurile euro-atlantice, dar, este lipsită de mecanismele

de aplicare. Chiar dacă rezultatele întâlnirii GUUAM au fost puțin dezamăgitoare și nu au confirmat toate așteptările, în linii mari, Summit-ul a solidificat existența acestei organizații și a confirmat existența unei structuri de alternativă CSI-ului cu potențial economic remarcabil.

Summit-ul GUUAM a fost important și din considerentul de propunere a planului de soluționare a conflictului Transnistrean, elaborat de partea ucraineană. Președintele Ucrainei Victor Iușcenco a anunțat anticipativ ca va propune o modalitate proprie de soluționare a acestui conflict. Cu toate că noua administrație de la Kiev s-a plasat pe poziția de occidentalizare energetică a societății ucrainesti, fracțiunea de orientare rusească este încă puternică și influențează puternic deciziile politice a noii administrații. Noul plan de reglementare are o structură asemănătoare cu Memorandumul Kozak. În linii mari, acest plan propune o variantă de federalizare a regiunii transnistrene.

MAJORITATEA ANALIȘTILOR

Politici consideră modalitatea de soluționare a conflictului Transnistrian o piatră de temelie pentru viitoarele relații a țărilor din zona Mării Negre cu UE. Nodul gordian transnistrian a fost și rămâne în vizorul societății civile și academice internaționale, iar conflictul a devenit din acest moment, de jure, un conflict internaționalizat. Modalitatea soluționării lui va influența viteza și direcția de mișcare a țărilor din regiune.

Ucraina, care încearcă să iasă din umbra fratelui mai mare și să se impună ca o putere regională, are obligația și responsabilitatea de a încerca să acționeze în format și stil european, evitând greșelile pe care le-a făcut Rusia în relațiile cu statele vecine. O modalitate de soluționare a diferendului transnistrean care ar implica federalizarea Transnistriei este absolut inacceptabilă atât din considerentul statutului criminal al entității transnistrene cât și din pericolul de precedent de federalizare pe care o astfel de „reglementare” îl poartă pentru Ucraina însăși.

Planul ucrainian în „șapte pași”, în care lipsesc cu desăvârșire mecanismele de soluționare a conflictului, nu prevede nimic nou, este vag și

incoerent. Planul conține propuneri inadmisibile, cum ar fi legitimizarea alegerilor în „Sovietul Suprem” al Transnistriei și indirect recunoașterea administrației criminale transnistrene. Inițiativa ucrainiană s-a dovedit a fi asemănătoare planului de federalizare Kozak și această formă de reglementare a diferendului nu poate fi acceptabilă pentru Chișinău.

1. *În plan nu se vorbește despre evacuarea trupelor rusești, ori aceasta este quintesența nu doar a soluționării conflictului ci însăși a edificării unui dialog constructiv. Entitatea transnistreană aflându-se continuu sub o umbrelă protectoare armată și economică rusească își poate perpetua existența criminală. Această situație crează cea atitudine de ostilitate și agresivitate, făcând imposibilă orice încercare de dialog constructiv.*
2. *Actualmente, pe teritoriul controlat de administrația Smirnov, nu este posibilă efectuarea unor alegeri libere și corecte. Acest regim, în esență, este antidemocratic, criminal și corupt, care nu vrea și nu poate permite desfășurarea unor astfel de alegeri. Alegerile democratice ar însemna sfârșitul Transnistriei ca organism criminal de aceea regimul Smirnov nu va accepta sub nici o formă desfășurarea acestora.*
3. *Evitarea sau chiar omiterea intenționată a României din formatul de negocieri, ceea ce este absolut inadmisibil luând în considerație importanța pe care România o joacă în structura geopolitică a zonei Mării Negre*

MOLDOVA A FOST CONSIDERATĂ până nu demult veriga slabă a GUUAM-ului, însă după semnarea Planului de Acțiuni Comun cu UE din 22 februarie 2005 ea a devenit una din susținătoarele principale și promotorul acestei organizații. Din păcate s-au adevărat prognozele analiștilor politici care anticipau ieșirea Uzbekistanului din organizație, Președintele căruia Islam Karimov, membru fondator al organizației, nu a participat în cadrul acestui Summit. Cu toate că au fost duse tratative de cooptarea Kirghistanului în cadrul organizației, acesta a

refuzat orice participare. Abandonarea Uzbekistanului și indecizia Kirgistanului, dovedesc influența accentuată pe care o menține Rusia în zona Asiei Mijlocii și slăbiciunea GUUAM-ului ca organizație regională. Rolul Azerbaidjanului este, de asemenea, foarte important deoarece se consideră piatra de temelie a organizației. Unul din scopurile organizației este crearea infrastructurii de oleoducte care va facilita transferul produselor petroliere din Bazinul Mării Caspice și a Mării Negre spre Europa și SUA, evitând direcțiile de influență rusească. La etapa actuală, Azerbaidjanul, care deține rezerve considerabile de resurse energetice, este mai mult sau mai puțin independent și se simte confortabil deoarece nu poate fi manipulat de politica energetică rusească. Din păcate principalii susținători ai ideii GUUAM: Georgia, Ucraina și Moldova, în același timp, sunt în situația de a fi șantajați de Rusia prin manevrarea tarifelor la resursele energetice și prin menținerea regimurilor separatiste din Transnistria, Osetia de Sud, Abhazia și Nagorno - Karabah. Din acest punct de vedere politicile acestor state față de Rusia trebuie aplicate cu grijă pentru a nu deranja vechiul hegemon, cel puțin până în momentul în care vor dispune de o suficientă securitate economică.

OPROBLEMĂ PENTRU dezvoltarea organizației ar fi lipsa unui lider regional. Încercând să creeze un pol de atracție alternativ celui Rusesc în zona post-sovietică, Ucraina se plasează în rolul de favorită, atât din motive geostrategice, cât și economice. Un rol important în această situație îl joacă personalitatea lui Victor Iușenco, considerată de occident drept una simbolică, de revoluționar martir. Din păcate Ucraina, deși se străduie să mențină acest statut, se confruntă cu mari probleme de ordin economice și psihologic - comportamental de natură post-imperială, fiind remarcată menținerea unei influențe foarte puternice a elementelor post-sovietice, pro-ruse la guvernare. Nu este de mirare că deși a păstrat rolul unui lider de schimbare revoluționară, Iușenco și administrația ucraineană ar putea întâmpina impedimente care i-ar face să devieze treptat din drumul de orientare occidentală și să cedeze influenței rusești. Astfel, pot fi lămurite

și motivele înaintării unui astfel de plan de reglementare a conflictului transnistrean.

Este rolul societății civile internaționale și, în special, a celei moldovenești de a nu accepta planul în acest format. Moldova trebuie să insiste asupra unei modalități de soluționare în care vor fi implicați atât actori internaționali cât și regionali cum ar fi partea ucrainiană, georgiană și, în mod special România care ar putea prelua ștabela liderului din zonă. Renunțarea României la influența în regiune în favoarea unei acceptării mai grăbite în structurile euro-atlantice treptat își dau roadele negative. Administrația Băsescu va trebui să insiste asupra creșterii prezenței românești în zonă dacă nu vrea ca România să fie exclusă din jocul de împărțire a influenței în Bazinul Mării Negre.

DUPĂ REVOLUȚIILE de culoare din fostele republici sovietice, Rusia se află într-o continuă stare de isterie de a nu i se aplica același tip de scenariu. Cu toate schimbările democratice care sunt remarcate în Rusia în ultimii 15 ani, adevăratele reforme întârzie să fie implementate. Este foarte îngrijorătoare tendința edificării unui stat în care drepturile omului sunt încălcate și unde este prezentă o politică de genocid al unui popor întreg. Treptat Federația Rusă se transformă într-un conglomerat de putere administrativă și capital financiar al companiilor petroliere, cu perpetuarea aceleiași mentalități de suprație și dominație a vecinilor săi. Rusia de azi nu încearcă să-și judece trecutul, nu îi este rușine de trecut, viceversa este chiar observată o mușamalizare și o renaștere a vechilor „valori”. Administrația Putin încearcă să creeze o simbioză ciudată de post-comunism cu elemente ale capitalismului de piață. Deși este simțită o anumită toleranță din partea UE și SUA a acestor evoluții, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a adoptat o hotărâre care recomandă Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei

să creeze un Tribunal Internațional pentru judecarea crimelor de război în Cecenia și acceptarea spre examinare de către Parlamentul Europei a unui plan al ministrului Afacerilor Externe al Republicii Cecene, Icikeria, Ilzas Akhmadov, plan ce prevede retragerea trupelor ruse și înlocuirea acestora cu forțe pacificatoare ONU. Aceasta sugerează Kremlinului, fără echivoc, că Europa va curma gradual dar ferm orice tendințe agresive ale imperialismului rus ce renaște.

STILUL POLITICII externe promovată de Federația Rusă față de vecinii săi apropiați continuă să fie ghidat de vechile valori și mentalități sovietice, dar în prezent un lucru este cert, organizațiile regionale create și promovate în vechiul spațiu post-sovietic nu sunt viabile și nu pot garanta vechia hegemonie rusească. Atât CSI-ul cât și alte organizații regionale cum ar fi Organizația Tratatului Securității Colective, Spațiul Economic Unic sau aproape defuncta Uniunea Rusia Belarus sunt în prag de dizolvare. Cât de ineficiente s-au dovedit a fi, au arătat și evoluțiile din Kirghiztan. Soarta lui Akaiev trebuie să demonstreze altor aliați a lui Vladimir Putin, că în zona post-sovietică Kremlinul nu mai este în stare să garanteze inviolabilitate politică în schimbul participării în cadrul alianțelor de tip CSI-st. Putin însăși a recunoscut lipsa unui viitor pentru organizație, anunțând că CSI a fost creat pentru un „divorț civilizat”. Este timpul ca Rusia să renunțe la acțiuni provocatoare cu scopul păstrării coeziunii în grupul de organizații sub umbrela CSI, organizație la prima vedere impunătoare ca formă, dar lipsită de substanță. La etapa actuală Rusia ar trebui să-și determine adevăratele interese vizavi de vecinii săi iar aceștia față de Rusia. Odată acestea stabilite, Kremlinul va trebui să decidă unde interesele economice, de securitate și alte interese se întâlnesc, și să dezvolte un sistem de securitate real cu alianțe economice și politici mutual acceptabile.

Indicatorul reprezintă nivelul de stabilitate în politica externă a Republicii Moldova pentru perioada martie-aprilie 2005, punctajul este calculat în scară inversă unde 1 este cea mai înaltă și 5 cea mai joasă valoare.

Indicatorul Politici externe - 3,58

Factori de securitate

Ideea de securitate Europeană între NATO și UE

ÎN PREZENT, Republica Moldova aspiră la integrarea în structurile europene. O parte indispensabilă a acestei integrări este și aderarea la politicile de securitate și apărare euro-atlantice. Deși NATO este organizația cheie care oferă cadru de securitate pentru statele membre, treptat UE a încercat să dezvolte o politică de apărare și securitate dacă nu alternativă, cel puțin diferită de cea a NATO. Această politică s-a intensificat, în special, după 11 septembrie 2001, când SUA unilateral și în pofida opoziției mai multor state europene, s-a angajat în acțiuni militare în Iraq. UE este interesată în restricții internaționale de violență armată și în relații multipolare balansate. Respectiv, nu este interesată în politici dominate de opțiuni și considerații militare. Viitoarele forțe militare europene nu trebuie să fie de orientare globală, cu anumite excepții. De exemplu, în caz de reacție rapidă la un pericol iminent de genocid pe un alt continent. Dar ca regulă, politica europeană de apărare și securitate își va concentra atenția asupra protecției teritoriului UE și își va dezvolta capacitățile de intervenție limitată dedicate în exclusivitate soluționării crizelor în perimetrul continentului european. UE susține crearea unor forțe militare combinate care vor forma un club deschis, invitând să participe pe oricine, cu condiția că deciziile vizând utilizarea forței militare vor necesita votul majorității iar statele membre individual nu vor fi tolerate să participe la acțiuni militare cu parteneri din afara EU fără consensul altor membri. Forțele armate europene nici chiar în cazul unor operațiuni armate majore nu vor fi dependente de sursele de in-

formație, structura de comandă sau logistica Alianței Nord Atlantice. Articulația unei politici de integrare europeană în domeniul apărării își are rădăcinile în istoria celei de-a doua jumătăți a sec. XX. După încheierea războiului, din cauza slăbiciunii statelor europene și a uriașei amenințări sovietice, rolul principal în securitatea europeană a revenit SUA și NATO. Ca urmare a semnării Tratatelor de la Roma, construcția europeană s-a concentrat preponderent pe aspectele economice, iar timp de peste patru decenii de integrare europeană, subiecte ca apărarea și securitatea europeană nu și-au găsit nici un loc în tratatele europene. Într-un astfel de context, Zbigniew Brzezinski a numit Europa „un protectorat militar de facto al SUA”. Leșite epuizate din al doilea război mondial, statele europene au realizat repede că și-au pierdut statutul de mari puteri globale. Însă sfârșitul anilor 70 și începutul anilor 80 a reprezentat, pentru Comunitatea Europeană, demararea discuțiilor referitoare la necesitatea unei politici externe și de securitate europene comune. Ca urmare a Tratatului de la Maastrich (1991-92), UE începea să privească politica externă și de apărare nu doar ca pe o simplă aspirație de viitor, ci ca pe un complement necesar la integrarea economică și politică. În acest context, există două importante inițiative și dezvoltări: Inițiativa Europeană de Securitate și Apărare (ESDI), în cadrul NATO, văzută ca o oportunitate pentru țările europene de a-și asuma responsabilitățile sporite pentru securitatea și apărarea lor comună în interiorul Alianței și, Politica Externă și de Securitate Comună (PESC) cu elementul său principal, Politica Europeană de Securitate și Apărare (PESA), care constituie al doilea pilon al sistemului instituțional al UE, ca proiecte independente de NATO.

ESENȚA EFORTURILOR europenilor vizează constituirea unei forțe europene de reacție rapidă,

astfel încât Uniunea să devină un actor complet pe scena internațională, având mijloacele necesare pentru a acționa în situații de conflict și de criză pe continentul european, dar și în afara lui. UE dorește să fie un actor autonom, susținut de forțe militare credibile cu capacitate de a lua decizii independente, inclusiv față de NATO și SUA. Aceste forțe trebuie să fie capabile să îndeplinească ansamblul misiunilor de tip Petersberg, respectiv: misiuni umanitare și de evacuare, misiuni de menținere a păcii și misiuni ale forțelor combatante pentru gestionarea crizelor, inclusiv de restabilire a păcii. Începând cu reuniunea Consiliului European de la Helsinki, din decembrie 1999, s-a abordat și problema capacităților instituționale ale Uniunii, pentru facilitarea procesului decizional, ajungându-se la un acord în ceea ce privește înființarea unor organisme politice și militare interimare, precum: Comitetul Politic și de Securitate (COPS), Comitetul Militar (MC) sau Statul Major (SM) al Uniunii Europene. Politica Europeană de Securitate și Apărare Comună mai presupune, printre altele, gestionarea non-militară a crizelor (în domenii precum: activitățile de poliție, ajutorul umanitar, repunerea în funcțiune a structurilor administrative și juridice, activități de căutare-salvare, supravegherea alegerilor, respectarea drepturilor omului etc.) Dincolo de programele și pașii realizați de statele europene în direcția integrării militare, așa cum ultimele evoluții internaționale au demonstrat, Europa continuă să fie un actor cu semnificație militară redusă în arena internațională. Previziunile făcute la începutul anilor 90, ai secolului XX, de diferiți geostrategi, potrivit cărora „Noua Europă”, rezultată în urma adoptării Tratatului de la Maastricht, va deveni următoarea superputere globală, nu numai din perspectivă economică și politică, ci și militară, nu s-au realizat, cel puțin până în prezent. Mulți europeni au sperat atunci că vor fi capabili, prin pro-

prile forțe, să gestioneze stările de insecuritate de pe bătrânul continent, cum au fost conflictele din Balcani, și că vor redobândi statutul de superputere globală, refăcând astfel multipolaritatea sistemului mondial, distrusă de încheierea Războiului Rece. Astfel de evaluări au fost făcute inclusiv de unii analiști americani ca Samuel P. Huntington, care aprecia că procesul de integrare a Uniunii Europene ar constitui „singura mișcare importantă din cadrul reacției la nivel global” împotriva hegemoniei americane, care ar putea duce la un secol XXI multipolar. Există serioase dificultăți și slăbiciuni care au afectat atât realizarea forței europene de reacție rapidă, cât și obiectivul general european de a deveni un actor important în domeniile apărării și securității, printre care merită să fie menționate:

1. *Chestiunea planificării operaționale, ce nu este încă total rezolvată;*
2. *Lipsa unei politici externe comune, un serios dezavantaj pentru integrarea în domeniul securității și apărării;*
3. *Existența în cadrul Europei, a două organizații regionale NATO și PESA cu mai mult sau mai puțin același tip de capabilități;*
4. *UE rămâne în urma NATO în construirea propriilor capacități militare (în special în ceea ce privește planificarea, transportul strategic și informațiile).*

NECESITATEA REDEFINIRII parteneriatului dintre America și Europa, în actualul context generat de intervenția în Irak și demersurile europenilor de edificare a dimensiunii comune de apărare este subiectul principal pe agenda specialiștilor în securitate internațională. În viziunea lui Rob de Wijk, directorul Centrului Clingendael de Studii Strategice din Olanda, noua abordare a cooperării transatlantice în domeniul securității trebuie să se fundamenteze pe o clară diviziune a muncii, prin care SUA să-și revină responsabilitatea pentru operațiunile militare de luptă, în timp ce Europa trebuie să acopere stabilizarea și reconstrucția post-conflict. Pentru reușita acestei strategii, este necesar

ca cele două părți complementare să nu se rezume la investiții în propria direcție, ci să-și dezvolte și abordările contemporane Europa să-și edifice

FORȚA EUROPEANĂ DE REACȚIE RAPIDĂ	FORȚA DE RĂSPUNS NATO
Misiunile de tip Petersberg:	1. managementul consecințelor (inclusiv NBC)
1. Misiuni umanitare	2. Impunerea păcii (inclusiv gestionarea migrației în masă)
2. Misiuni de salvare	3. Embargo și interdicții
3. Misiuni de menținere a păcii	4. Contraterorismul și operațiuni antiteroriste
4. Misiunile forțelor militare în managementul de criză	5. Operațiuni de evacuare a non-combatanților
	6. Apărarea antirachetă

capacitățile militare propriu-zise de ducere a acțiunilor de luptă, pentru a diminua decalajul care o separă de SUA, iar americanii să recunoască importanța reconstrucției și stabilizării post-conflict, prin realizarea propriilor capacități în domeniu.

Tot mai mulți europeni sunt conștienți de importanța dezvoltării capacităților militare proprii, prin investiții consistente în modernizarea sistemelor militare și continuării politicii de integrare în domeniu. Prima strategie de securitate din istoria UE, elaborată de Javier Solana, evidențiază importanța politicilor bazate pe capacități militare credibile, pentru protejarea intereselor europene în lume și pentru contracararea noilor riscuri la adresa securității, în special a terorismului internațional. Dacă în prezent, mai puțin de 10% din totalul de 1,7 milioane efective militare ale statelor europene pot fi desfășurate pentru susținerea acțiunilor militare în afara granițelor, pe viitor procentul va crește considerabil prin procesul de transformare și modernizare militară pe care europenii încep să-l realizeze. La un nivel mai redus de analiză, chestiunea diviziunii muncii între americani și europeni se transpune direct în modul de relaționare al celor două structuri militare Forța de Reacție Rapidă a UE (FERR) și Forța de Răspuns (NATO). În maniera în care cele două forțe au fost dezvoltate și operaționalizate până în prezent, există o distincție clară între obiectivele și misiunile repartizate fiecăreia în parte: în timp ce obiectivul stabilit la Helsinki tinde să direcționeze proiectul FERR pe „intervenții în cazul conflictelor de intensitate scăzută”, specifice pentru misiunile

de tip Petersberg, FRN a fost creată și pregătită să lupte în „conflicte de înaltă intensitate”. Schematic, situația este prezentată în tabelul de mai jos:

Se poate afirma că modul în care este proiectat noul parteneriat transatlantic și reasezarea relațiilor dintre NATO (SUA) și UE (PESA), cu forțele lor militare Forța NATO de Răspuns și Forța Europeană de Reacție Rapidă vor influența securitatea europeană pe termen lung. Prima misiune militară pentru FERR în Macedonia, deși realizată cu anumite capacități NATO, și intenția europenilor de a prelua misiunea NATO de menținere a păcii în Bosnia Herțegovina demonstrează că Europa poate și trebuie să devină un actor strategic autonom important în arena internațională, susținut de forțe militare credibile și de capacitatea de a lua decizii independente de NATO și SUA.

MENȚINEREA PĂCII și stabilității în Europa depinde în principal de măsura în care cele două organizații interacționează și reușesc să își împartă sarcinile politicii de securitate, astfel încât acestea să corespundă și intereselor celor mai importanți actori din cadrul lor. SUA și Federația Rusă urmăresc avansarea atât a intereselor lor geopolitice, geostrategice și de securitate, cât și a celor economice prin implicarea în diferite grade în organizațiile în care sunt membre cu drepturi depline sau sunt doar asociate. De asemenea, trebuie avută în vedere și relația acestora cu mai nou stabilita CFSP/ESDP a UE. NATO a avut un rol esențial în întărirea securității euro-atlantice după încheierea războiului rece. Cu toate că la începutul anilor 90 s-a pus problema necesității existenței acestei alianțe politico-militare, NATO a continuat să se extindă, incluzând noi membri care aveau posibilitatea

să aducă un plus de securitate, dar care ofereau și avantaje geopolitice evidente. Rolul politic al NATO a crescut semnificativ în urma Summitului de la Washington din 1999. Războiul purtat de NATO în Yugoslavia a arătat că alianța nu se vrea doar una de tip defensiv. În acest sens, Matthias Dembinski considera că NATO se transformă, devenind o comunitate de securitate deschisă. În continuare NATO a trebuit să se confrunte cu o renaștere puternică a capacității militare a SUA, care a produs tensiuni semnificative în cadrul alianței. Având în vedere tendința americană spre unilateralism sau spre un anumit tip de multilateralism, mesajul din partea SUA s-ar putea interpreta astfel: Washingtonul nu are nevoie de sprijin și ar dori să reducă pe mai departe posibilitățile de dialog ale aliaților. Aceasta însă în condițiile în care SUA au nevoie de sprijin și de legitimitate, iar unii membri NATO nu sunt pregătiți să ofere nici una nici alta, atât timp cât interesele proprii nu coincid cu cele ale SUA. Spre exemplu, intervenția NATO în Kosovo a reprezentat o încălcare flagrantă a Cartei Națiunilor Unite, însă a fost sprijinită de statele UE care aveau nevoie de stabilitate și securitate în vecinătatea apropiată. Solicitarea Turciei pentru sprijin împotriva unui posibil atac irakian, deși sprijinită imediat de SUA, nu a mai fost susținută în cadrul NATO de către unele state membre (Germania, Franța, Belgia), conducând la tensiuni în cadrul alianței. Cu toate acestea criza a fost detensionată de către secretarul general NATO, George Robertson, prin utilizare de proceduri interne. După 11 septembrie, nu este foarte clar dacă NATO este marginalizată sau dacă a primit un nou rol. Ceea ce s-a întâmplat după 9.11, nu a fost o reacție planificată, ci mai degrabă o coaliție ad-hoc. Și cu toate că NATO se extinde, nu este clar dacă capacitatea sa militară nu va rămâne un instrument de rezervă în crearea de coaliții ad-hoc pentru a interveni în situații de criză. Altfel spus este probabilă transformarea NATO dintr-o alianță de apărare colectivă sub conducere americană, într-o organizație cu dimensiune politică și de securitate crescută, a cărei funcție militară este importantă, doar

la constituirea de coaliții militare ad-hoc.

Dacă influențele europene asupra SUA se diminuează în timp ce tendințele americane unilaterale cresc, iar UE presează cu a sa politică europeană de securitate și apărare (ESDP), nu ar fi total exclus ca influența NATO să se micșoreze cu timpul. Însă în momentul actual, NATO are cu siguranță o importanță crescândă pentru consultările politice din spațiul euro-atlantic și rămâne un instrument de sprijin pentru managementul crizelor în Europa. Pentru SUA, NATO rămâne cea mai importantă formă de prezență politico-militară în Europa. Iar SUA încearcă să realizeze o complementaritate între promovarea intereselor sale prin NATO și prin OSCE. Ideea inițială de la formarea alianței de a exclude Rusia a rămas, însă în contextul noilor amenințări relația cu Rusia s-a adâncit și a crescut în importanță. Aceasta deoarece SUA au înțeles că pentru a face față noilor provocări ale secolului XXI, cum ar fi terorismul internațional, non-proliferarea, securitatea energetică, este necesară o cooperare strânsă cu Rusia.

DIN PUNCTUL DE VEDERE AL **RUSIEI**, dialogul geopolitic cu NATO a crescut în importanță, iar expansiunea NATO sau apărarea anti-rachetă sunt elemente care nu mai reprezintă obstacole pentru aceasta. Declarația finală a Summit-ului de la Praga specifică de asemenea faptul că statele membre NATO și Rusia acționează împreună în cadrul Consiliului NATO-Rusia ca parteneri egali, înregistrând progrese în domenii precum menținerea păcii, reforma sistemului de apărare, non-proliferarea armelor de distrugere în masă, operațiuni de salvare, planuri de apărare civilă, apărarea anti-rachetă și lupta împotriva terorismului, obiectivele noastre

comune vizând o Europă stabilă, nedivizată, în care să domnească pacea.

NATO va continua să rămână, cel puțin pe termen mediu, principala organizație politico-militară în Europa, iar UE, prin CFSP/ESDP va sprijini intervențiile "hard" ale acesteia prin acțiuni "soft", axându-se în special pe prevenirea crizelor și reconstrucție post-conflict. Pentru OSCE problema rămâne cum să integreze mai bine Rusia pe termen lung, cu condiția ca aceasta să dorească cooperarea. Doar în acest fel ar putea rămâne măcar un supliment pentru NATO în alte domenii decât cel politico-militar, însă și pentru Politica Externă și de Securitate Comună a UE.

CADRUL PROGRAMULUI **EXISTENT** „Politica Europeană de Securitate și Apărare” ar putea livra posibilitatea implementării unei operații pacificatoare/militare comune a forțelor NATO și a UE în zona Transnistreană, pentru monitorizarea procesului de evacuare a armamentului și munițiilor, tergiversat în mod artificial de Federația Rusă. Operația Concordia, executată cu succes în cadrul acestui program în Macedonia, precum și operația „Artemis”, aplicată în Republica Democrată Congo, constituie un exemplu de cooperare eficientă dintre forțele NATO și cele ale Uniunii Europene în afara frontierelor UE, model care ar putea fi valabil și în cadrul diferendului transnistrean. De asemenea misiunea de observatori militari în Transnistria și-ar putea asuma și funcțiile de inspectare a uzinelor de armament pentru a institui un control și a nu permite traficul necontrolat de armament, cât și controlul asupra lichidării depline, în conformitate cu Convenția de la Ottawa, a minelor antipersonal stocate în Transnistria.

Indicatorul reprezintă Nivelul de stabilitate în gestionarea crizelor pentru perioada martie-aprilie 2005 - punctajul este calculat în scară inversă unde 1 este cea mai înaltă și 5 cea mai joasă valoare.

Indicatorul Politici de securitate - 3,79

Metodologia calculării Indicatorilor Political and Security Statewatch

METODOLOGIA PSS:

Metodologia PSS reprezintă un model sintetic de evaluare a percepției asupra riscurilor politice și de securitate. Indicatorii sunt monitorizați prin intermediul unui grup consultativ de experți, selectați după anumite criterii de referință. Monitorizarea PSS contribuie la identificarea amenințărilor potențiale și efective care privesc stabilitatea instituțiilor publice și asigură coerența analizelor de prevenire timpurie a crizelor. Indicatorul PSS este calculat pe baza unor dimensiuni specifice pentru domeniul de analiză, a valorilor acordate și a aprecierilor calitative făcute de către grupul de experți asociați.

CE ESTE

INDICATORUL PSS:

Indicatorul are ca scop descrierea ritmului și direcției de transformări democratice în Republica Moldova prin intermediul unor evaluări calificate asupra variabilelor legate de politica internă, politica externă și alți factori de securitate.

STRUCTURA

INDICATORULUI PSS:

Indicatorul PSS este calculat în funcție de valorile acordate pe fiecare din cele trei domenii specifice: Politica Internă, Politica Externă și Politica de Securitate.

Pentru calcularea acestor indicatori Echipa PSS a selectat un număr de experți care au avut ca scop analizarea unui număr de întrebări, grupate în trei categorii. Politici interne, Politici externe, Politici de securitate. Rolul Grupului de experți a constat în a nota tendințele percepute pe aceste categorii cu variabile cuprinse între 1 la 5, unde 1 reprezintă nivelul maxim de intensitate (presiunea problemei), iar 5 - nivelul cel mai redus de intensitate al categoriei respective. Evaluarea variațiilor înregistrate pe fiecare dintre aceste categorii a fost facilitată de utilizarea tabelului de evaluare.

Tabelul : Reper de evaluare

Punctajul	Criteriul de Politici	Criteriul de Practici
1	Existența de politici	Existența celor mai bune practici
2	Existența multor politici	Existența multor practici
3	Existența multor politici	Absența multor practici
4	Existența unor politici	Absența majorității practicilor
5	Absența politicilor	Absența practicilor

Aprecierile grupului de experți au fost colectate și analizate punctual de către consultanții echipei PSS (**Political and Security Statewatch**) și ulterior au fost aplicate analizelor ela-

borate în acest scop. Analiza a fost finalizată prin calcularea mediilor înregistrate pe fiecare categorie separată (indicatori referențiali ai PSS)

Frecvența indicatorului PSS:

Bilunar, sau în funcție de intensitatea evenimentelor publice

Modalitatea de calculare a indicatorilor :

Pentru fiecare subindicator s-a calculat media aritmetică, având în vedere estimările tuturor experților, iar pentru indicatorii de bază media ponderată a subindicatorilor. Această metodă a fost selectată din considerentul calculării indicatorilor cu o marjă de eroare cât mai mică, și pentru a limita fluctuațiile majore a rezultatelor. Indicatorii oferă posibilitatea de a face o analiză comparativă a evoluției factorilor politici, externi și de securitate în Republica Moldova într-un anumit interval de timp. Rating-ul PSS nu trebuie considerat un Indicator absolut și are ca scop formarea unor judecăți generale.

Indicatorii Political and Security Statewatch pe perioada martie-aprilie 2005

Tabelul Nr.1 Politici interne

Lista întrebărilor/subindicatorilor de reper:	
1. Sunt autoritățile publice centrale din R. Moldova eficiente și competitive?	3.89
2. Este sistemul politic din R.Moldova pluralist, democratic și viabil?	3.60
3. Sunt, în R. Moldova, respectate drepturile și libertățile de bază ale cetățenilor săi?	3.30
4. Este respectat, în R.Moldova, principiul separației puterilor în stat?	4.10
5. Este, în R.Moldova, încurajată participarea femeilor, minorităților naționale și altor minorități în viața politică și afacerile publice?	2.80
6. Este legislația electorală suficient de adecvată procesului și standardelor democratice; există mecanisme care asigură șanse egale tuturor competitorilor în cadrul campaniilor electorale?	3.40

7. Sunt cetățenii R.Moldova protejați contra abuzurilor administrative și represiei politice?	3.80
8. Există în R. Moldova o justiție independentă, în care cetățenii pot avea încredere?	4.1
9. Sunt autoritățile publice locale efectiv descentralizate și autonome la nivel regional / local?	4.20
Indicatorul Politici interne	3,74

Valoarea reprezintă țara cu drepturi politice scăzute, autorități publice centrale ineficiente și lipsite de competență, alte urmări negative pot include elemente de alegeri incorecte și dominarea unui

singur partid politic. Este remarcată o lipsă a justiției independente, este prezentă corupția politică. Totuși, statul se bucură de anumite elemente de drepturi politice, incluzând libertatea de a

organiza referendum, or alte posibilități semnificative de influență populară asupra guvernării.

Tabelul Nr.2 Politici externe

Lista întrebărilor / subindicatorilor de reper	media
1. Este politica externă a R.Moldova suficient de clar formulată și promovată în raport cu principalii actori ai comunității internaționale?	3.10
2. Sunt în opina Dvs respectate și implementate convențiile și acordurile ratificate de R.Moldova?	3.11
3. Este R.Moldova suficient de protejată prin acorduri și parteneriate strategice pe plan extern?	3.50
4. Există între guvernare și societatea civilă punți de comunicare efective în vederea formării și promovării unei politici externe eficiente și credibile?	3.90
5. Cooperează RM eficient cu țările vecine în cadrul organizațiilor regionale / internaționale?	3.50
6. Sunt autoritățile R.Moldova efectiv angajate să implementeze Planul de Acțiuni UE-Moldova?	3.60
7. Este integrarea euro-atlantică (NATO) o prioritate a politicii externe în RM?	4.10
Indicatorul Politici externe	3,58

Punctajul reprezintă situația când țara este membră a organizațiilor internaționale dar politica externă duce lipsă de coerență

și structură, relațiile cu țările vecine sunt agravate, convențiile și tratatele la care țara este parte nu se aplică, nu există sau există

o legătură slabă între societatea civilă și guvernare în ceea ce privește promovarea unei politici externe, planul de acțiuni UE Mol-

dova se aplică târănat, aproape lipsește procesul de integrare în structurile Nord-Atlantice

Tabelul Nr.3 III. Politici de securitate

Lista întrebărilor / subindicatorilor de reper	media
1. Este R. Moldova un stat care se poate apăra efectiv în eventualitatea unei agresiuni externe?	4.44
2. Este R.Moldova un stat mai viabil și mai sigur astăzi decât acum un an pe planul asigurării cu resurse energetice și combustibil în funcție de necesitățile sale în creștere?	4.00
3. Este poziția R. Moldova suficient de protejată prin acorduri și / sau tratate internaționale / regionale care ar spori gradul de securitate al statului?	3.60
4. Există în R.Moldova politici corespunzătoare de protecție și susținere a mediului ambiant?	3.70
5. Sunt implementate cu succes în R. Moldova politici de eliminare a traficului de ființe umane, de spălare de bani și contrabandă?	3.70
6. În opinia Dvs., sunt promovate în RM politici și acțiuni eficiente de combatere a crimei organizate?	4.00
7. În opinia Dvs., credeți că ar fi posibil de a reglementa conflictul Transnistrean în anul 2005?	3.88
8. Este oare, în opinia Dvs, locul R.Moldova în spațiul euro-atlantic de securitate și apărare colectivă al Alianței NATO?	1.56
Indicatorul Politici de securitate	3,79

Acest punctaj reprezintă situația când forțele armate în eventualitatea unei agresiuni externe, pot apăra țara la nivel mediu. Țara dispune de resurse energetice

insuficiente, acordurile și tratate internaționale/regionale, se aplică cu anumite deficiențe, lipsesc sau sunt aplicate ineficient acțiuni de combatere a crimei organizate,

traficului de persoane, de spălare de bani și contrabandă. Procesul de reglementare a conflictului Transnistrean este stopat sau are loc cu multe impedimente.

POLITICAL AND SECURITY STATEWATCH este o publicație periodică editată de IDIS Viitorul

Pentru a fi incluși în lista de distribuție electronică, vă rugăm să contactați departamentul publicație la viitorul@moldova.org sau telefonați la (373-2) 22.18.44. Pentru mai multă informație contactați pe *Marin Eladi* via e-mail: marin_eladi@yahoo.com sau la telefonul (373-2) 22.18.44.

www.viitorul.moldova.org